

व्यक्तित्व विकास

PERSONALITY DEVELOPMENT

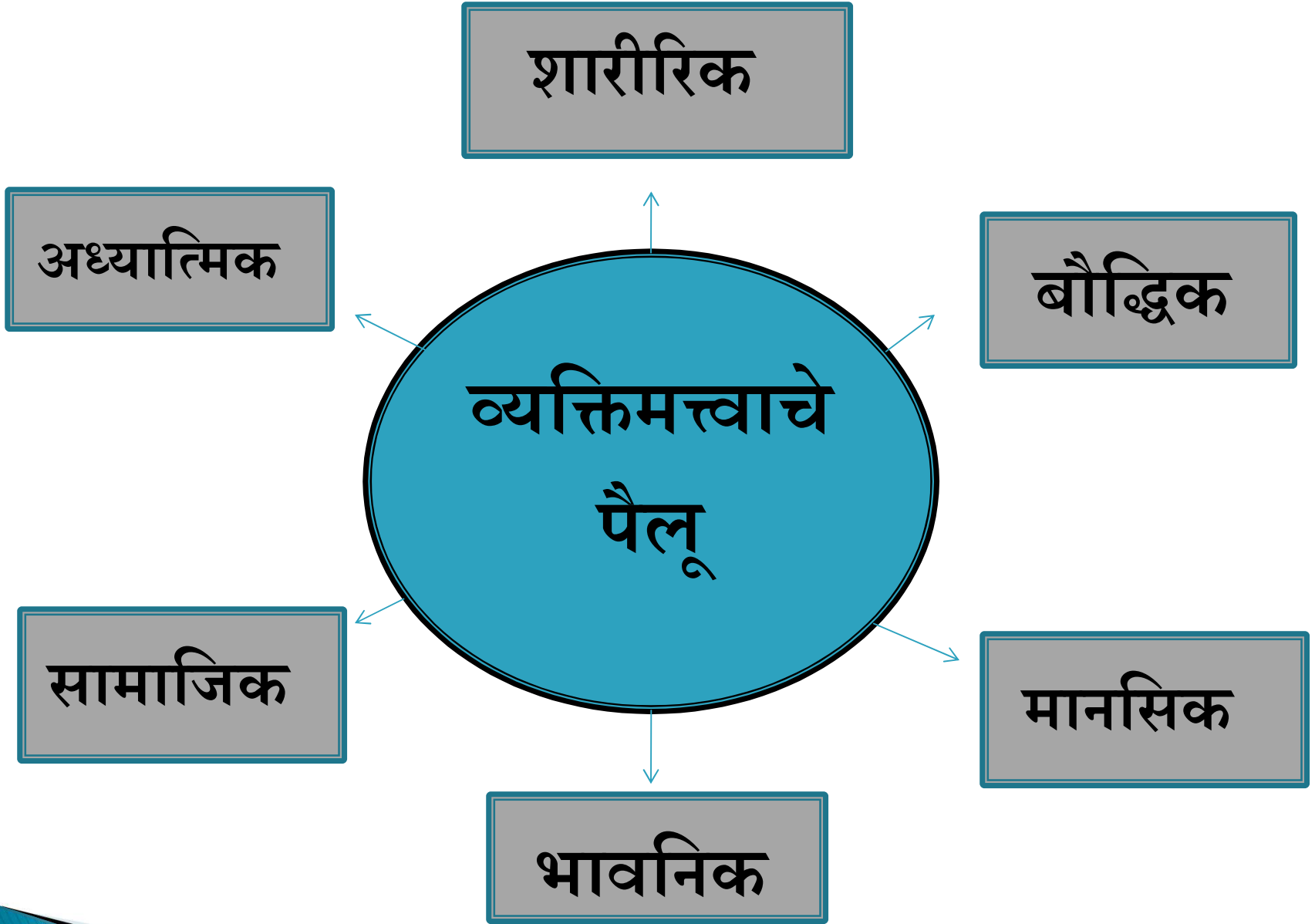
डॉ. स्वप्निल बुचडे

एम.ए., नेट, सेट, पीएच.डी. (मराठी)

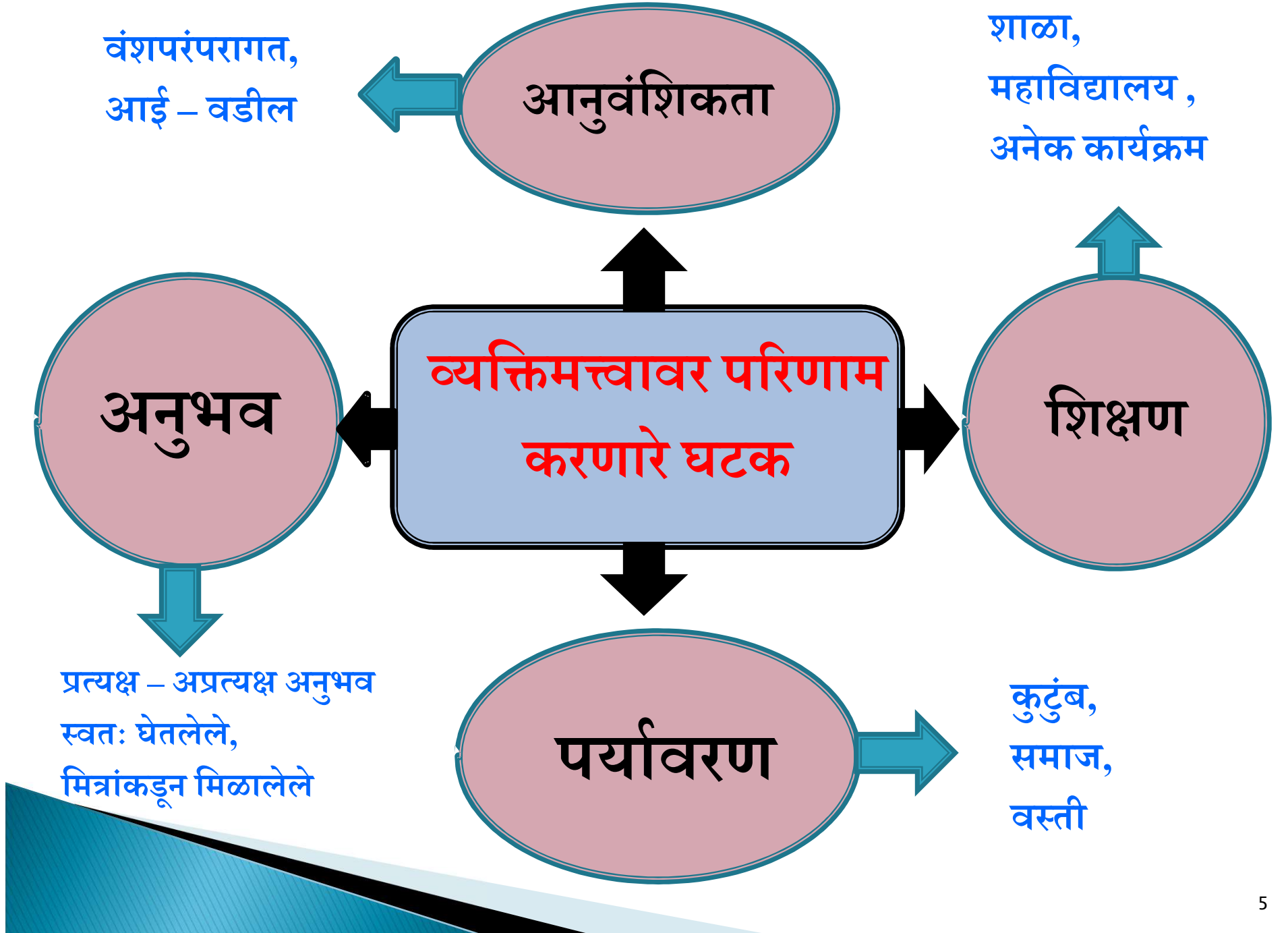
व्यक्तिमत्त्व म्हणजे काय ?

- ❖ भारताची लोकसंख्या १२५ कोटी पेक्षा जास्त.
(२०११ च्या जनगणनेनुसार)
- ❖ आपण व्यक्ती तितक्या प्रवृत्ती पाहतो. (हवसे, नवसे, गवसे.)
- ❖ व्यक्तिमत्त्व खुलवणे, फुलवणे, उठावदार बनविणे शक्य आहे.
- ❖ स्वतःला सिद्ध (Prove) करतो त्याचे व्यक्तिमत्त्व वेगळे ठरते.
- ❖ ससा आणि कासवाची गोष्ट. (प्रयत्न आवश्यक)

- स्वतःच्या आयुष्याला वळण देण्यासाठी प्रसंग कारणीभूत ठरत असतात.
- प्रसंगच आपल्याला प्रेरणा देतात, आपले व्यक्तिमत्त्व घडवतात.
- स्वतःचे व्यक्तिमत्त्व स्वतः घडवावे लागते.
- ठेच लागताच माणूस शहाणा होतो, अनुभव मिळतो.
- मोठमोठ्या व्यक्तींच्या जगण्याने आपल्याला प्रेरणा मिळते.

व्यक्तिमत्त्व विकास म्हणजे काय ?

व्यक्तिमत्त्व - PERSONALITY

आंतरिक व्यक्तिमत्त्व
Inner Personality

80 %

- बदलता येवू शकते.
- विचार, भावना, समाज,
- कार्यशैली, वर्तन, चरित्र

बाह्य व्यक्तिमत्त्व
Outer Personality

20 %

- बदलता येत नाही
- शारीरिक ठेवण

व्यक्तीच्या विकासात सर्वात जास्त वाटा आंतरिक व्यक्तिमत्त्वाचा आहे.

व्यक्तिमत्त्व विकासाचे टप्पे :

1. **KNOW YOURSELF** : स्वतःला ओळखा.
2. **ACCEPT YOURSELF** : स्वतःला स्वीकारा.
3. **BE YOURSELF** : जसे आहात तसे रहा .
4. **DEVELOPE YOURSELF** : स्वतःचा विकास करा.

व्यक्तिमत्त्व विकास :

“व्यक्तिमत्त्व विकास हा मनुष्याच्या आंतरिक गुणविकासाला, व्यक्तीच्या अधिक सखोल स्तरांच्या शुद्धीकरणाला सूचित करतो.”

व्यक्तिमत्त्व विकासात **भावना** नियंत्रणाला महत्त्व

भा
व
ना

१. आकर्षण : (आवड)

प्रेम, प्रशंसा, महत्त्वकांक्षा, सांत्वना, आनंद, आदर, अभिमान

२. अपकर्षण : (नावड किंवा तिटकारा)

तिरस्कार, क्रोध, भय, दुःख, मत्सर, किळस, लज्जा

व्यक्ती बेशिस्त मनामध्ये अडकलेली असते तोपर्यंत त्या व्यक्तीचा खऱ्याअर्थाने विकास होत नाही.

व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक

१. आत्मविश्वास : CONFIDENCE

२. स्वावलंबन :

- अनेक गोष्टी शिका
- स्वावलंबी बना.

३. त्याग आणि सेवा

- निस्वार्थी सेवा
- स्वार्थी वृत्तीचा त्याग

४. सकारात्मक विचार करा

- सकारात्मक, हितकार, आणि शुद्ध विचार
- चारित्र्य म्हणजे सवयींची बेरीज

५. अपयश आणि चुका

- अपयश पहिली पायरी
- चुकांचे विश्लेषण करा
- सुधारणा करा
- अनुभवातून शिका

■ स्वतःचा विकास स्वतः करा. स्वतःच्या यशामध्ये स्वतःला जबाबदार धरा.

■ “आपल्या अपयशाचे खापर आपण दुसऱ्याच्या डोक्यावर फोडतो. मी अपयशी ठरलो की, लगेच अमुक मनुष्य हा माझ्या अपयशाचे कारण आहे असे मी सांगायला सुरवात करतो. अपयशाच्या बाबतीत आपले स्वतःचे दोष व कमकुवतपणा कबुल करणे हे कोणालाही आवडत नाही. प्रत्येक मनुष्य स्वतःला दोषरहित म्हणजे निर्दोष समाजात असतो आणि तो दुसऱ्या व्यक्तीला, गोष्टीला वा नशिबाला दोष देत असतो.” – स्वामी विवेकानंद

■ कोण काय म्हणेल याचा विचार न करता सारासार विवेकबुद्धीने निर्णय आणि बौद्धिक क्षमता वाढविण्याचा नेहमी प्रयत्न करा.

प्रयत्न करा ...प्रयत्न करत राहा... हार माणू नका..

धन्यवाद

